

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,

ide küldendők a hirdetések, mindennemű melléletek, előfizetési és hirdetési pénzek, valamint a reclamációk.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

Kossuth és a mezőgazdaság.

Az első halálhíre, mely végig sikoltott hazánkon, a veszteség miatt, melynek nagyságát még csak elképzelni sem tudtuk, de nem is mertük, szívünk megdöbbenve szünt meg dobogni; néma fájdalommal hullattuk könnyeinket hazánk szent mátyásjának koporsoja felett. Összeszorult szívünkbe a vér újra visszatér, hisz most már tudjuk, hogy Ő nem halt meg. Az emberiség nagy apostolai örök életűek. Ha jöhetne egy hatalom, mely a történelem lapjait megsemmisítené, minden írott emléket eltörölne, Kossuth akkor is élő maradna, mert ő egész nemzetének szívében él. Élni fog mig csak e nemzet szívében a szabadság és hazaszeretnek szikrája ég.

Most már nem siratjuk gyengeségünket, nem zokogunk árvaságunk felett, hanem néma kegyelettel tekintünk az örökön élőre, áldva emléket, áldva Istent, Isten jóságát, hogy adta nekünk. Közönséges halandók, de összesen az egész nemzet szédülve tekint fel a magasba, hová századunk legnagyobb embere, Magyarország atyja, ujjá teremtője emelkedett. Csak a szeretet hoz egymáshoz közel. Bennünket a hátatéljes szeretet emel közelebb hozzá, Őt nagy szívének azon mérhetlen szeretete forrasztja nemzetéhez, mellyel csüngött nemzetén.

Lángbetűkkel van mindnyájunk szívébe vésve, hogy mit tett hazájáért. Azt is jól tudjuk mindnyájan, hogy közigazdasági téren is ő volt hazánk ujjá teremtője, jól tudjuk, hogy mezőgazdaságunkat ő vezette egy új korszakba, és mégis oly jól esik újból leírni, oly jól esik mindnyájunknak újra meg újra olvasni ugyanazt. Nekünk ez imádság.

Mélyen alvó nemzetünkkel együtt lethargikus álmát alvó mezőgazdaságunkat a nemzettel együtt életre keltette. Mit tett mezőgazdaságunkért? Az addig saját zsirjában fulladozó mezőgazdaságot, felrázta és kivite a küzdés terére, belevitte az élet harczába. De mezőgazdaságunknak az a jóllétnak nevezett szunyadozása milyen volt? Egyes kiváltságosoknak jólléte, mely százazrek rabszolga veritékén és szóvalan fájdalomán épült fel. És elég volt egyedül Ő maga, hogy levegye mezőgazdaságunkról százados bilincseit. Levegye ugy, hogy az egyes kiváltságosok, kik a bilincseket záró kulcs őrei voltak, maguk adják kezébe a felszabadító kulcsot.

Eleg e szót leírni *jobbágyság felszabadítása*, hogy megértsük, mi volt a különbség, a régi és új mezőgazdaság között. Eljött volna a kor Kossuth nélkül is, midőn intőszavát felemelve, a jobbágyság felszabadítása meg kellett volna történnék. De arra, hogy vér és forradalom nélkül megtörténnék: Kossuth kellett. A kor intő szavát, az elodázhatlan szabadságot nemzete szívébe bevésni kard nélkül, tollal és szóval, belevésni ezt azon kiváltságosok szívébe, kik a jobbágyság felszabadítása által semmit sem nyerhettek, de veszteni sokat, egyesek egész anyagi jóllétüket, rábírní őket, hogy ezen áldozatot a nemzetnek meghozzák, Kossuth láng elméje kellett. Nemzedékünk tiszteletteljesen kell tekintsen azon nemzeti hősök felé, kik ez áldozattal hazánknak akkora szolgálatot tettek, kiknek érdeme, hogy mezőgazdaságunk lerombolva századok intézményét, a fendális korszak romjain a szabadság légkörébe juthatott. Nem vonunk le ezek érdeméből semmit, nem sértjük a tartozó tiszteletet, mikor elismerjük, hogy a legfőbb érdem a Kossuthé. Ő volt az eszme, Ő volt a lélek. Az Ő vezérlő lángelméje nélkül, az Ő lángszava és főleg a népért égő, szerető nagy szíve nélkül mind nem történt volna meg. Legalább nem így, hogy a történelem ércztábláin, mint az emberiség történetében páratlanul álló tettek közt nyerjen megörökítést.

Mezőgazdaságunk is, mint a rab, mely éveken át viseli a bilincset s a megszabadulás után támolyogva jár — a szabadsághoz is hozzá kell szoknia — a küzdés és szabadság után sok megpróbáltatásnak volt kitéve. Sokan azon kiváltságosok közül, kik nagy lélekkel meghozták a nemzetnek az áldozatot, maguk is áldozatok lettek; sok elpusztult udvarház maradt gazda nélkül, melyeknek tulajdonosa a megváltozott viszonyok között a létért való küzdelemben elbukott.

Jött rá nemzeti eposzunk, mikor a nemzet nem ért rá mezőgazdaságával törődni, később a gyászos katasztrófa akadályozta meg fejlődésében. De az alap le volt rakva, melyre mai fejlődése épült. Hálával tekint a szent halott ravatala felé gazdaközönségünk, könnyezve imádkozik hamvainál, melyeket holnap: április 1-én d. e. 10 órakor helyeznek örök nyugalomra, az édes haza földjébe Budapesten, kérve Istent, hogy áldott legyen emléke mig magyar él e földön!

Hivatalos rész.

Meghívás közgyűlésre.

Az erdélyi gazdasági egylet alapszabályszerű

rendes közgyűlését

Kolozsvárt 1894. április hó 22-én — vasárnap — délelőtt 10 órakor

fogja saját helyiségében (Belközép-uteza 11-ik sz. gróf Mikó-féle ház, emelet) megtartani, melyre az egylet t. tagjai tisztelettel meghívtnak.

Közgyűlési napirend:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés az egylet 1893-ik évi működéséről.
3. Pénztári jelentés az egylet 1893-ik évi zárszámadásáról; ezzel kapcsolatosan
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. Az 1894-ik évi költségvetés megállapítása.
6. A múlt évi rendes közgyűlés óta az egylet kebelébe lépett tagok bejelentése.
7. Netáni javaslatok, indítványok.
8. Az elnökség és a választmány leköszönése.
9. Egy elnök, két alelnök és az igazg. választmány 24 tagjának megválasztása.
10. Az állatkiállítási és állattenyésztési szakosztály végrehajtó bizottságába S. egyleti tag megválasztatása.
11. A gyűlés bezárása.

Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmányának Kolozsvárt 1894. évi márczius hó 12-én tartott üléséből.

Sz. Szakáts Péter
egyleti titkár.

Szabó József
egyleti elnök.

A zsurló kiirtásáról.

A zsurló vagy békarokka igen veszedelmes gyom, melyet nehéz kipusztítani. Szaporodása háromféleképp történik, u. m. magvai által, gyöktörzsei szétkuszása és eltördelt gyökereinek kisarjzása által.

Midőn a növény csiratartói megérnek, akkor hosszában felrepednek és számos csirat szórnak szét, melyeknek azonban nagyobb része elpusztul.

Hanem a gyöktörzs általi szaporodás már sokkal veszedelmesebb, mert ez épen meg marad a talajban akkor is, ha a növény maga már elpusztult, és úgy szét ágazik a talajban, mint a taraczk. Épígy terjed a békarokka a gyökérdarabkákat elszórása által, mert ennek minden ize képes kihajtani, s így új növényt létesíteni, mint a taraczkgyökér. Ez az oka, hogy a békarokka irtása szempontjából való felszántás, kapás növények termelése a kérdéses területen ezt nem hogy nem pusztítja el, de ellenkezőleg: szaporodását okozza.

Ezen veszélyes gyomnak még egy más elterjedési módja is van: a sarjakon apró, lisztes csiragumók keletkeznek, melyek kis hagymákhoz hasonlítanak; ha ezek leszakítva továbbitnak, alkalmas helyeken újból hajtani kezdenek.

Ezen növény továbbá fölöttébb zsarolja a talajt, tehát már ezen okból is minden áron irtani kell.

A békarokka különösen a szarvasmarhára veszélyes; a békarokkás legelő vagy széna után azonnal csökken a tejelékenység, a tehének rosziú, néha vörös tejet adnak, lesoványodnak, a hátsó végtagok bénulásszerű gyengeséget kapnak, néha pedig állandó hasmenés, vérvezelés és a fogak kihullása következik be.

A mi a tejelés csökkenését illeti, azt állítják, hogy egy ilyen legelőn egy nap mulva már felére

apadt s a tej silányabbá is vált, a belőle köpiült vaj pedig kesernyész izú lett

Nem szabad azt hinni, hogy a csekélyebb tejhozam folytán talán a tehének testsulya gyarapodik, ellenkezőleg: a tehének folyton soványabbak lesznek, s gazda kénytelen más takarmányról gondoskodni, ha nem akarja, hogy állatai egészen lero moljanak.

Az ilyen takarmányon tartott tehének továbbá könnyen elvetélnék, vagy ha nem, akkor borjaik silányak és gyengék lesznek.

A míg a békarokkás takarmány a tehénekre és kisebb mértékben a birkákra is ártalmas, a lónak nemcsak nem árt, sőt erőt és kitartást kölcsönöz. A holsteini paraszt azt tartja, hogy valóságos abrakja a lónak, akár a zab. Vannak ugyan, kik az ellenkezőt állítják, annyi azonban bizonyos, hogy az ilyen takarmány se szarvasmarhának, se juhoknak nem való. Különösen fiatal állatok, melyek gyengébb szervei kevesebb ellenállást képesek kifejteni, könnyebben és nagyobb mértékben betegednek meg a békarokka etetése következtében.

Tekintve ezen gyom rendkívül káros voltát, a gazdák már régen próbálgatnak mindent ennek kiirtására.

A zsurlóféléket gyomlálás által kiirtani nem lehet, mert gyökerei igen mélyen hatolnak az altalajba. Megpróbálták szántás által gyökereit szét szakgatni, s így elpusztítani, de gyökereinek izületes szerkezete és az izeknek sarjadása folytán épen ellenkező volt az eredmény.

Ezen balsikerek folytán a békarokka erőművi elpusztításával felhagytak, pedig ez nem helyes. Ha meggondoljuk, hogy minden növénynek napfényre és földfeletti szervekre is van szüksége, ha a növény huzamosabb ideig kénytelen a levegőt és a világosságot nélkülözni, biztosan tönkre jut, tehát a békarokka is.

Egy hollandi gazda kis rétjéből minden szabad idejében családostól kérlelhetetlenül kivagdosta spárgametsző késsel a békarokkát évekig, s pár év mulva már rétjének javulása nagyon szembeszökő volt. Ezen eljárás azonban nagyban kivihetetlen; csak ott lehet kockázatlan, hol nagyobb tiszta réteken itt-ott békarokkás foltok mutatkoznak.

Az irtást azonban nem kell föltétlenül kézimunkával végezni, a lovak igen szépen lelegetik, s ezeknek nincsen ártalmára; s a hova lovakat nem hajthatunk, ott sarlóval és kaszával kell minél többször a földfeletti részeket eltávolítani.

A konyhasórol bizonyos, hogy az a békarokkát kiirtja, a nélkül, hogy a szomszédos növényeknek ártalmára lenne. A Keleti Tenger vidékén a sóföldök olcsó hulladékát már régóta használják a békarokka irtására. A békarokkát a sertésaganaj is gyéríti.

Egy német gazda szántás közben a barázdába hintette az olcsó sóhulladékot és örömmel látta, hogy a békarokka felülről kezdődőleg száradni kezdett és gyökerestül elpusztult.

A sózás azonban nagy óvatossággal történjék, mert az nagyobb mennyiségben más növényeknek is ártalmára van. A füvek és a kalászosok már kevésbé érzékenyek.

Ennyi az, a mit eddig a békarokka irtásáról tudunk.

Bizony édes kevés, hanem mégis több a semminél.

Hogy a só árt e gonosz gyomnak, az ránk nézve kevés fontossággal bír, mert mi olcsó sóhoz még marháink részére sem juthatunk, nem hogy ilyesmire is telnék. Hanem már annak hasznát vehetjük, hogy tudjuk, miszerint a békarokka, ha szakadatlanul levagdadjuk a hajtásait, végre mégis csak elpusztul. Ez bizony fáradságos és sok türelmet kívánó munka, de hát mégis nem egy ember van olyan, a ki az ilyesmire reáér, az tehát tegye meg, s kitarását, habár sokára is, mégis csak siker fogja koronázni.

Fontos még azt is tudni, hogy a békarokkás széna a lónak nem ártalmas; ebből tehát az következik, hogy a békarokkás kaszálón termelt szénát még gyűjtéskor rakassuk külön, s azt ne szarvasmarhával, hanem lovakkal etessük fel.

„Falusi Gazda.”

Kormányintézkedések.

Gazdasági és tenyészmárhák Magyarországra való behozatala Csehország, Morvaország és Sziléziából tilos. Magyarország szarvasmarha-állományának a ragadós tüdőlob behurcolásának veszélyétől való megóvása céljából, a ragadós tüdőlobbal fertőzött Csehország, Morvaország és Szilézia területéről származó gazdasági és tenyészmárháknak Magyarország területére való behozatalát f. é. márczius 20-ától kezdődőleg teljesen megtiltja a földműv. minist. s a fent megnevezett tartományokból származó vágómarhák is csakis azonnali levágás céljából kizárólag vasuton és közvetlenül vágóhidra hozhatók be.

Utasítás a hesseni légy (Cecydonia destructor) ellen alkalmazandó övrendszabályok tárgyában. Minthogy beérkezett tudósítások szerint a hesseni légy Arad, Békés, Bihar, Csanád és Hajdu vármegyékben nagy mérvben fellépett, e célból a földművelésügyi m. kir. miniszter az övrendszabályok keresztülvitele céljából az alábbi utasítást adta ki a nevezett vármegyék közönségének: a) Minthogy a légy második, nyári nemzedéke szeptemberben szokta petéit lerakni, tanácsos az őszi vetést minél későbbre halasztani, hogy mire a vetés kikel, a legyeknek már semmi nyoma ne legyen. b) A nagyobb mértékben megrongált és tönkretett vetéseket legzélszerűbb kora tavasszal minél előbb jó mélyen beszántani; ezzel nem csak azt érhetjük el, hogy a légy bábjai megsemmisülnek, hanem, hogy az illető földterületet, a melyről különben is silány termés lett volna várható, még másképen is ki lehet használni és nevezetesen kapásnövények terme ésére fordítani. c) A nyári nemzedék kipusztítására ajánlható a tarló leégetése; a mennyiben pedig a bábok a gabonaszárak alsó bütykén vannak elhelyezkedve, előnyösebb hosszú tarlót hagyni, hogy ekként lehetőleg valamennyi báb elégethető legyen. d) Sokkal célszerűbb ennél a tarlót aratás után azonnal minél mélyebben beszántani, a mely eljárással a legyek további fejlődése megakasztatván, az őszi vetések a légy támadásaitól lehetőleg megóvatnak. Mindezeknek a védekezéseknek azonban csak akkor lesz meg a kellő eredménye, ha azokat nemcsak egyes gazdák követik, hanem a megtámadott vidéknek lehetőleg valamennyi birtokosa alkalmazza.

Rövid szakközlemények.

— Még egyszer az amerikai lóheréről. Mint tudjuk, Amerika elárasztja Európát heremagvakkal. Csakis ennek tulajdonítható az, hogy az idén a heremag ára nem emelkedhetett feljebb, holott a Nyugat rossz termése folytán arra számíhattunk volna. Említettük azt, hogy az amerikai herefajta nem való a mi viszonyaink közé. Nem azért, mintha szőrös levélzetét a marha nem szeretné ép úgy, mint a stájer lóherét, hanem azon oknál fogva, mert könnyebben kifagy, mert kevesebb termést ad és mindenféle betegségeknek, különösen ragyának van kitéve. De még az is a baj, hogy egy más aranka fajtával van bepiszkitva, a melynek magjai nagyobbak és csak a legnagyobb nehézséggel rostálhatók ki a magból. Az újabb időben Német- és Franciaországban igyekeztek egyes amerikaiak a szaklapokban hangulatot csinálni az amerikai here mellett. Erre azonban gyorsan válaszoltak a német és francia szakemberek és szaklapjaik tele vannak mostan tudósok alapos kutatásainak eredményeivel, a melyek megerősítik az amerikai here hátrányát az európai herével szemben. Így különösen dr. Stebler, a zürichi gazdasági egyesületi állomásnak a vezetője, ugyszintén Schröter, dr. Kiychner, valamint a francia tudósok egyaránt kikelnek az amerikai here ellen és óva intik a gazdákat attól, hogy amerikai heremagot vásároljanak. Mi is figyelmeztetjük ismétleg gazdáinkat, hogy óvatosak legyenek a heremag vásárlásánál és csak jó hitelű forrásokból szerezzék azt be, mert tudomásunk szerint több ezer métermázsza jött be Magyarországra, a melyek itt eladásra kerültek. Vizsgálják meg gazdáink, a kik a kellő óvatosságot elmulasztották, majd esztendőre

beréseiket és ha látni fogják, hogy szőrösek a levelek, követeljenek kártérítést az illető magkereskedőtől. Ezzel a figyelmeztetéssel tartozunk a gazdaközönségnek.

— A levágandó marhák előleges elkábitása. A svájci szövetségi tanács tavaly törvényt hozott, mely az állatok leölését előleges elkábitás nélkül megtiltja. Ez a tilalom a saktolás ellen irányul, az köztudomású. Az új törvény, mely sok szóharcra és panaszra adott okot, az idén életbe lépett. A végrehajtást nem veszik valami tulságos komolyan, hanem az mégis eredeti, hogy Bernben hogy akarnak eleget tenni a törvény betűjének. Ott ugyanis az egészségügyi tanács és egy kormánybiztos jelenlétében a napokban új elkábitási módot kíséreltek meg. Az elkábitás eddig taglóval történt, hanem a berniek, zsidó rituális szempontból, ezt nem találják helyén valónak, minélfogva pálinkával egészen az elkábitásig és érzéketlenségig leitatják a lemetzeni szánt állatot. Egy ökör a kísérelt alkalmával nem kevesebb mint 6 liter pálinkát nyelt le, míg öszszeszerogyott, és törvény szerint elkábitult. Az állaton tűszurásokkal próbálták ki, hogy érez-e még, de biz az a tűszurásokra meg sem mozcizant. Nem lehetlen, hogy a kóserra vágandó marhákat Svájcban ezentul pálinkával fogják elkábitani, hogy a törvénynek eleget tegyenek. A pálinka értéke ez esetben Svájcban minden esetre emelkedni fog.

TARTALOM.

Kossuth és a mezőgazdaság.

Hivatalos rész.

A zsurló kiirtásáról. „Falusi Gazda.”

Kormányintézkedések.

Gazdasági és tenyészmárhák Magyarországra való behozatala Csehország, Morvaország és Sziléziából tilos. — Utasítás a hesseni légy (Cecydonia destructor) ellen.

Rövid szakközlemények.

Még egyszer az amerikai lóheréről. — A levágandó marhák előleges elkábitása.

Vegyesek.

A sétatobtra alkalmas fák kivitele Amerikába. — Mezőgazdasági munkások. — A kertészeti kiállítás az ezredéves kiállításon. — Székely munkások nevelése. — A tavaszi lóvásár. — Az udvarhelymegyei házi-iparegylet választmányi ülése. — Szabályrendelet a peronospora ellen. — Sertéseink — a berlini piacon.

Piaczi értesítő.

Hirdetések.

Vegyes közlemények.

— A sétatobtra alkalmas fák kivitele Amerikába. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarát arról értesítette a kereskedelmi miniszter ur ó nagyméltósága, hogy az amerikai piacokon — a new-yorki főkonsul jelentése szerint — a sétatob készítésére alkalmas fa nagyon keresett cikk. Egy igen megbízható ügynök (Ottó Kaff New-York, 69. Pine-Street) pl csak a múlt év folyamán 30.000 frt értékű ily fa bevitelét közvetítette. Legkedveltebb és kelendőbb fáneműek az u. n. mehadijai cseresznye, a köris, vadgesztenye, ezrért természetes állapotban 400—600 frtot kaphatni; akácfa pálcák ezere 30—100 frt (franco Budapest) vadgesztenye pálca 300—400 frt, sőt a venyige is igen jó áron értékesíthető. A fák 1—4 éves korukban levághatók s egész természetes állapotban (legfeljebb egyik végükön behajlítva) kerülnek kivitelre. E kivitelünkre nézve érdekes körülményt azon figyelmeztetéssel hozzuk az érdekeltek tudomására, hogy legajánlatosabb volna fenn nevezett ügynökkel közvetlen összeköttetésbe lépniük. Kolozsvárt, 1894. márczius hó 16. Sigmund Dezső, elnök. Gámán Zsigmond, titkár.

— Mezőgazdasági munkások. 1. Szalvassky Gyula, Trencsén vármegye főispánja jelenti, hogy a puchói járás területén mintegy 350 férfi és 270 nő vár elszegődésre, tavaszi munkálatokra. 2. Ugyancsak Pozsony vármegye főispánja is jelenti, hogy a pozsonyi járásban Magasfalu községben 51 férfi, — a szemcepi járásban Czajla községben 25 férfi és 15 nő és Nagy-Schenkvitz községben 50

férfi és 10 nő, végül a malaczkai járásban 1129 egyén hajlandó munkára elszegődni. — Ez utóbbiak azonban többnyire a vármegye területén vállalnak munkát s legfeljebb akkor mennek távolabb eső vidékekre, ha a munka huzamosabb ideig tart s jó keresetre van kilátás. 3. Damjanovits Viktor, állandó gazdasági tudósító és lelkész, Ricskán (u. p. Iszka Máramarosvármegyében) jelenti, hogy Ricskán 20 férfi s ugyanannyi nő hajlandó május 15-től augusztus hó 1 ig munkásnak elszegődni. Bővebb felvilágosítást ad Damjanics Viktor ur.

— A kertészeti kiállítás az ezredéves kiállításon. A kertészeti csoport a következőkben állapította meg kiállításának keretét: Bemutathatók a virág-, konyha- és gyümölcskertészet összes termékei, a kertészet különböző nemeinek okszerű üzésére szolgáló eszközök, a különböző park-, angol és francia kerttervek, virág- és szőnyegcsoportok rajzai, czélszerűen berendezett üveg- és melegházak tervei, kertészeti szakmunkák és a kertészeti irodalom tárgyai.

— Székely munkások nevelése. Lukács Béla kereskedelmi miniszter a székely kivándorlás csökkentése és a hazai ipar emelése érdekében jelentős akciót kezdett. Köztudomású a székely nép hajlama és tehetsége az iparra. Lukács miniszter a székelység e hajlamát arra akarja felhasználni, hogy az ügyesebb székely fiukból a hazai gyáripar részére itt a fővárosban hasznos munkásokat neveljen. S ez irányban már meg is történt a kezdeményező lépés. Százhusz székely fiu van immár a fővárosban. Közülük 40 az Államvasutak műhelyeiben van, a többit pedig különböző nagy gyártelepeken alkalmazták. A székely tanoncok elhelyezéséről és ellátásáról a kereskedelmi minisztérium gondoskodik. De a miniszter a fiuk erkölcsi és szellemi fejlődésére is figyelmet akar fordítani. Evégből átiratban megkereste a Magyar Egyesületet, nem volna-e hajlandó a székely fiukra való felügyelet elvállalni? az egyesület a felügyeletet a legnagyobb készséggel elvállalta.

— A tavaszi lóvásár iránt, melyet az országos magyar gazdasági egyesület május hó 9. 10. 11 és 12-én Budapesten a Tattersall helyiségekben (a központi pályaudvar érkező oldalával szemben) rendez, mind nagyobb érdeklődés mutatkozik. Így József főherczeg ó fensége a legjobban egybeállított négyes fogat megjutalmazására egy értékes tisztelet díjat, gróf Eszterházy Miklós a legszebb kettes fogatra szintén egy tisztelet díjat, a Tattersall részvénytársaság igazgatósága értékes díjjakat, és a földmivelésügyi minisztérium nagyobb állami díjjakat adományoztak. A vásár érdekességét nagyban fogja emelni a tervbe vett díszdíj-ugratás, melyre katonai körökben már serényen készülődnek. A díszugratás Bécsben évente nagy közönséget és sok idegent vonz az ugratás színelyére. Ez alkalommal díjat nyerni a bécsi tisztikarnak egyik fő ambícióját képezi régi idők óta. Valószínű, hogy Magyarország székes fővárosában e hippikus ünnepély is jól fog sikerülni. A budapesti díj-ugratás körül különösen Lobkovitz Rudolf herczeg hadtestparancsnok és dobri Kotz Venczel vezérőrnagy a bécs-berlini távlovaglás egyik főrendezője buzgolkodik. A vásárra bejelentett lovak a Tattersall istállóiba helyeztetnek el, melynek nagy része a tavali tűzvész után egészen ujonnan épült. A vásár rendező bizottság elnöke gr. Andrássy Sándor, minden a vásárt érdeklő megkeresés a rendező bizottsághoz (Budapest, üllői-ut Köztelek) intézendő.

— Az udvarhelymegyei házi-iparegylet választmánya e hó 2-án tartotta meg Székely-Kereszturon ez évi első ülését. Dr. Török Albert az ülést megnyitván, a kereskedelmi miniszternek egy leiratát olvasta fel, melyben az egylet tudomására hozatik, hogy a miniszter az egylet által Székely-Kereszturon 12 év óta fentartott szövőiskolát nem hajlandó többé segélyezni, mivel meggyőződött arról, hogy ez iskola nem életképes; egyben utasítja az egyletet, hogy az iskola vagyonáról készítse el a számadást és a vagyomból a kormányt illető részt juttassa az udvarhelyi agyagipariszkola tulajdonába. A választmány megdöbbenéssel vette tudomásul a miniszteri leiratban foglaltakat s elhatározta, hogy az iskolát nem oszlatja fel, hanem addig is, míg az iskolára nézve egy jobb jövő következnék be, ma-

gánvállalkozónak adja át, azzal a kikötéssel, hogy évenként 3—4 székely leányt a szövészetben képezzen ki. A kormányval szemben pedig nem fogja a közgyűlésnek javasolni az elszámolást, mivel a kormányval nincsen az egylettel szemben semmi követelni valója, miután azt az összeget, mit évenként az iskola támogatására adott, az egyletnek adta, mint államsegélyt; az egylet pedig áll és állani fog ezután is, s gondja lesz reá, hogy ha az iskolát meg is kell szüntetnie, annak a vagyonát iparfejlesztési czélokra használja fel. Az iskola felügyelő bizottsága megbízottat, hogy a következő közgyűlés elé az iskola jövőjére vonatkozólag munkatervet készítsen, melynek alapján a közgyűlés a további lépéseket megtehesse. A közgyűlés megtartása idejéül e hó 29-ike tüzetett ki.

— Szabályrendelet a peronospora ellen. Vasmegeye szabályrendeletet készített a peronospora vitikola ellen való védekezésre s a szabályrendelet a belügyminiszterhez jóváhagyás végett felterjesztetett.

— Sertéseink — a berlini piacon. Az utóbbi időben mind sürűbben szálltanak a berlini piacra magyar fajta sertéseket; alig mulik el hét, a nélkül, hogy 500—600 darab magyar sertés a berlini piacot fel ne keresné. Mint a most Berlinben megjelent statisztikai összeállításból kiténik, a múlt évben (1893 ban) Magyarországból Berlinbe 34 677 darab bakonyvidéki és 5892 darab könnyű minőségű sertést szállítottak; az összes felhajtás főleg belföldi (német) árukból 630 640 darab sertés volt és így a magyar fajta sertések 40 569 darabbal = 6.40%-kal szerepeltek a berlini piacon. A berlini piacon a múlt évben elkelt 184.766 darab szarvasmarha (ebből csak 8 darab volt magyar), 139 438 darab borju, 587 252 darab juh és 630.647 darab sertés. Az összes huszfogyasztás 118,4 millió kilogramm volt, és így fejenként — baromfiakon kívül — fogyasztottak 72 kilogrammot; 1892 ben 70,3 kilogr, 1891-ben 73,7 kilogr. — A fogyasztott husból esik:

404.250 mmázsa	= 35 %	szarvasmarhabusra,
472 960	"	= 40 % sertéshusra,
107.500	"	= 9 % borjubusra,
78.700	"	= 6 % juhbusra,
16.000	"	= 1 % lóbusra,
104.000	"	= 8 % más husfélékre aprólékra.

— Gazdák mindazt a mire gazdaságukban magvak és műtrágyákból szükségök van, a legmegbízhatóbb, legjobb minőségben és legjutányosabban Mauthner Ödön budapesti magkereskedéséből szerzik be, mely idevonatkozó árjegyzékét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi. Minden rendelés még beérkezte napján elintéztetik.

— Fiatal nőtlen, nagyobb erdélyi birtokon önállóan működő okleveles gazdatiszt, tart. huszár hadnagy, állást keres. Czim e lap szerkesztőségében

— Kerestetik vételre 20 q. tavaszi búk-könymag és 10 q. tönköly és alakor. Ajánlatok lapunk kiadó-hivatalához intézendők

— Gazdasági számadások megvizsgálását elvállalja egy ahoz értő egyén. Bővebb felvilágosítások lapunk szerkesztőségében nyerhetők.

— Egy alig használt Clayton és Schutt-leworth-fele, hat lőerejű gőzkukoriczamorzsoló 5—600 Hl. napi munkaképességgel eladó kész pénzért, vagy egyenértékű tengeriért. Bővebb felvilágosítást nyujt a kiadóhivatal.

— Két pár világos brahma tenyész baromfi eladó. Hol? Megmondja a kiadó hivatal.

Piaczi értesítő.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gabonatőzsde.

A malmok jó vételkedvet tanúsítottak. Idegen búzak nagyban kínáltanak, de nehezen helyezhetők el. Az árak tegnap óta nem változtak. 3000 q. 77 k. 6.40 frton, 200 q. 77.5 k. 6.30 frton, 600 b. 76 k. 6.25 frton vámmentesen, örleési engedélylyel.

Rozs nyugodt. Árpában csekély forgalom mutatkozik. Tengeri. Az irányzat javult. Kőbányán a hízalók 4.90—4.95 ftig fizetnek, az állomásokon az árak öt krajczárral javultak. Zab szilárd.

Mauthner Ödön

A legjobb magvak

magkereskedésében

Főüzlet: **BUDAPESTEN** Fióküzlet: Koronaherceg-utca 18.
Andrássy-ut 23. szám. Központi raktárak: Rottenbiller-utca 33.

Az új főárjegyzék, mely egyedüli a maga nemében, kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. 203 (13-52)

Hivatalos effektív-árak:

	frtól.	frtig.
Buza	7.15	7.65
Rozs	5.45	5.75
Árpa	6.00	9.25
Zab	6.95	7.40
Tengeri	4.80	4.90
Repcze	—	—
Köles	4.00	4.40

Határidőüzlet. A külföld ugyan alacsonyabb árakat és nyugodt irányzatot jelzett, de nálunk eladók hiányában az árak tartvák maradtak. Zab tavaszra folyton kerestetik és szilárd irányzatát megtartja. Káposzta-repcze aug.-szeptemberre nagyobb eladási kedv folytán 5-10 krnyi árcsökkenést tüntet fel.

Az értéktőzsde szilárd irányzatú volt, de csak az üzlet kezdetén, mert utóbb Berlinből érkezett azon jelentésre, hogy az olasz értékekcsökkenetek, a hangulat lanyhult és nemzetközi papirok olcsóbbodtak. A helyi értékek piacán a forgalom igen korlátolt volt. Bányáértékek közül rimamurányi részvények iránt volt némi érdeklődés. Valuták és érczavtók keveset változtak.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Vörös löhere. Ott, hol a talaj már csak tulságosan nedves, siettetik a vetést, minek következtében e héten is rendkívül nagy volt a forgalom. Továbbá is csak arankamentességre hivatalosan plombozott mag lön vásárolva és hogy a plombozás mily arányokat ölt, a budapesti kir. vetőmagvizsgáló állomás e heti kimutatása világítja meg legjobban. Luczerna. Tartósan jó kereslete van, de ebből is csak a plombozott árunál. Takarmányrépamag. Ama tény, hogy manipulált ergő értéktelen áruból nagy készletek vannak, valamint az előhaladó idény, a megbízható minőségek árára befolyással voltak, olyképp, hogy az összes fajok olcsóbbak lettek. Bükköny. Nagy a kereslet, de a készletek vajmi csekélyek. Muharmag. Nagy mennyiségek vásároltattak.

Jegyzeteink 100 kilonkint Budapesten:

Vörös löhere nagyszemű	73-76 frt.
Vörös löhere aprószemű	65-68 frt.
Luczerna idei termés	60-70 frt.
Baltaczim	16-17 frt.
Bükköny	9 9½ frt.
Muharmag	8-8½ frt.

Heremagvak plombozása.

A budapesti m. kir. állami vetőmag-vizsgáló állomás az 1898/94-iki idényben f. évi márczius hó 22-ig az alább

megnevezett magkereskedők és termelők számára a következő mennyiségű vetőmagvakat plombozta le:

	Luczerna Lóhere	Összesen
Mauthner Ödön, Budapest	1247	1857
Frommer A H, Budapest	619	285
Magy. mezőgazd szöv.	269	442
Gr. Teleki Arvéd, Drassó	—	480
Deutsch Gyula, Budapest	222	330
Haldek Ignác, Budapest	171	283
Ullmann Károly, Budapest	220	199
Szávoszt Alfonz, Budapest	71	211
Krámer Lipót, Budapest	75	65
Singer Zs. és test. Bpest	3	70
Nöthling Vilmos, Budapest	35	12
Boross D. és társa	—	12
Ráthfeld Emil Budapest	9	1

Összesen: 2974 4247 7188

Az erdélyi gazdasági egyesület heremag tisztító raktárába tisztítás végett beküldetett 694 m m lóheremag, ebből ez ideig tisztítás alá került és plomboztatott 524 métermázsa.

Sertésvásári jelentés. Budapest-Kőbánya, 1894. márcz 23-án. Az üzlet csendes volt.

Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320-380 klg. nehéz 53.-54 kr. 230-300 klg. nehéz 51-52 kr. Öreg 300 klg. tuli 50-51 kr. Vidéki sertés 49-50 kr. Szerb 47-50½ kr. Román — kr. tiszta klgk, páronkint 45 klg. életsúly levonás és 4% engedmény szokásos.

Eleség árak: Tengeri frt 5.60. Árpa frt 6-60 Kőbányán átvéve.

Erdélyi piaci árak.

(Árak krajczárookban.)

A piaci cikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Kézdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Szegesvár
Tiszta buza	mm.	660	678	660	525	625	731	778
Elegy buza	"	600	565	535	400	575	667	575
Rozs	"	510	432	455	350	525	500	471
Árpa	"	—	520	403	—	—	573	—
Zab	"	650	550	600	300	700	609	666
Törökbuza	"	440	565	403	350	525	495	513
Széna	"	300	400	300	200	375	200	250
Alomszalma	"	200	110	150	90	275	130	120
Túzifa	km	300	250	400	400	350	350	320
Marhahus	kg.	44	44	48	40	44	62	52
Márczius		17	22	22	29	29	23	22

A piaci cikkek	Mérték	Szász-Sébes	Csiksztereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogarás	Brassó
Tiszta buza	mm.	650	781	635	640	750	680	757
Elegy buza	"	560	700	612	400	700	650	525
Rozs	"	450	555	450	380	400	400	472
Árpa	"	—	541	—	360	—	—	543
Zab	"	280	625	530	360	550	555	550
Törökbuza	"	400	625	460	420	450	475	466
Széna	"	200	250	480	—	220	200	240
Alomszalma	"	100	100	160	—	150	150	120
Túzifa	km	250	190	240	300	280	280	300
Marhahus	kg.	48	36	48	40	44	44	48
Márczius		12	17	6	29	28	16	23

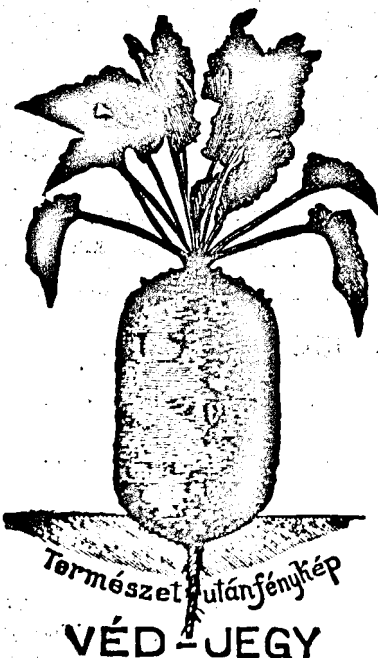
A piaci cikkek	Mérték	Sepső-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székely-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	mm.	700	600	625	750	700	575	650
Elegy buza	"	600	500	550	625	550	480	475
Rozs	"	500	440	490	600	440	430	475
Árpa	"	540	500	550	625	—	—	—
Zab	"	540	560	520	650	500	580	550
Törökbuza	"	520	440	435	540	540	440	475
Széna	"	450	200	260	240	200	—	200
Alomszalma	"	200	100	140	100	150	—	30
Túzifa	km.	220	250	260	200	240	240	265
Marhahus	kg.	44	40	36	44	40	40	36
Márczius		27	19	22	24	20	17	24

Kolozsvár, 1894. márcz. 29-ről. Tiszta buza 5 frt 80 kr. 6 frt 80 kr. Rozs 4 frt 60 kr. 4 frt 80 kr. Törökbuza 4 frt 90 kr. 5 frt — kr. Zab 5 frt 60 kr. 5 frt 80 kr. Széna 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. Métermázsként. Fa kemény nem usztatott 3 frt. (Köbméter.) Fagygyugyertya öntött 44 kr. Marhahus 52 kr. Konyhaliszt 7 kr. Rizs 20 kr. Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lencse 18 kr. Paszuly 8 kr. (Kilogrammonként.) Burgonya 3 frt. (Hectoliter) Savanyu káposzta 5 kr. Savanyu répa 10 kr. (Kl.) Kősz 9 kr. Disznózsir 68 kr. Bors 1 frt 50 kr. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr. (Kilogramm.)

Felelős szerkesztő és kiadó:

Szenterzsébeti Szakáts Péter.

Segéd szerkesztő: Nagy Kálmán.

A Borries-féle uradalmak igazgatósága a t. gazdaközönség b. tudomására hozza, hogy

eredeti eckendorfi

TAKARMÁNY RÉPAMAG

valódi minőségben

Ausztria Magyarországon csakis

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedésében

BUDAPESTEN

kapható.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Eladó 14 drb.
páros és sajátnevelésű
4 éves Tulók
 (tisztá erdélyi fajta.)
 továbbá
2 drb. 2 éves
tenyész bival-bika.
 Hómóród-Héviz,
Gróf Haller János.
 231 (5-5)

Eladó 5 drb.
tenyész bika
 (magyar- erdélyi fajta.)
Sperker Ferencz
 Szt. Demeteri birtokán
 u. p. N.-Kend.
 A tenyészet már több tenyész kiállításon lett díjazva. Nevezetesen az Udvarhelymegyei gazdasági egyesület által 20 év óta rendezett minden tenyész állat kiállításon mindig az *első-díjjal*; 1891. és 1892. években Kolozsvárt az erdélyrészi 9-ik és 10-ik tenyész-állat kiállításokon
nyolcz I-ső és három II-ik aranydíjjal,
 s több dicsőítő oklevéllel; legutóbb pedig ez év márczius 1-én a Sz-keresztúri tenyész bika kiállításán, a most eladásra felállított bikái az **I-ső aranydíjjal és 4 dicsőítő oklevéllel lettek kitüntetve.**
 237. (2-x)

Valódi			
Oberndorfi répamag	pr. 100 kg.	112	frt.
Sárga buczokrépa-mag	" 100 "	80	"
Esparzette (baltaczim)	" 100 "	20	"
Homoki bükköny	" 100 "	36	"
Arankamentes luczerna	" 100 "	76-84	"
Arankamentes lóhere	" 100 "	80-84	"
Fümagvak, bükköny,			
Czunkorezirok	" 100 "	12	"

Aranyköles stb. míg a készlet tart!!!

SZÁVOSZT ALPHONS
 cs. és kir. udv. szállítónál
BUDAPEST, V., Arany János-utca 11.
 Árjegyzék kívánatra bérmentve.
 236. (3-x)

2 arany, 13 ezüst érem.		9 dísz- és elismerő okmány
-------------------------	---	----------------------------

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor
 lovak, szarvasmarha és juhok számára.

40 év óta a legtöbb istállóban használatban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, valamint teheneknél a tej javítása s a tejelő-képesség fokozása czéljából.
 Egy dobozzal 70 krajczár, fél dobozzal 35 krajczár.

Kapható minden gyógyszerertárban és droguistánál. Tessék a fennebbi védjegyre ügyelni s a vételnél határozottan kifejezni:

Kwizda-féle korneuburgi marha táppor.

Fő letét: **KWIZDA FERENCZ JÁNOS**
 osztrák cs. és kir. és román kir. udv. szállító
 223. (2-15) kerületi gyógyszerertára
 KORNEUBURGBAN, Bécs mellett.

Legkorábban érő, első rendű, eredeti **székely tengeri vetőmag**
 — a Bögözi vasut-állomáshoz szállítva, — métermázsánként 12 frtért kapható
Ugron Gáspár
 földbirtokosnál
Bika falván,
 u. p. Székely-Udvarhely.
 Megrendeléseket ezen lap kiadóhivatala is elfogad.
 226. (8-x)

Raktár **TAUFFER FERENCZ** utóda czégnél **KOLOZSVÁRT**
 Az első szegedi cs. és kir. szabadalmazott
Műtrágyagyár Részvénytársaság
 ajánlja a nagy érd. gazda közönség figyelmébe saját gyártmányu és szavatolt növényi-tápanyag tartalmu
phosphor nitrogén kali } műtrágyáit
 nemkülönben szabadalmát képező **különlegességeit** mindennemű gazdasági növényekre.
 A gazdaközönség kényelmére gyártmányainkból állandó nagy raktárt tart **TAUFFER FERENCZ utóda magkereskedő cég KOLOZSVÁRT.**
 Árjegyzéket és a műtrágyák alkalmazására vonatkozó vezérfontalat bárkinek készséggel küld.
 117 (13-x)
az igazgatóság.

A magas kormány kezdeményezése folytán 3,000,000 frt alaptőkével alapított
Hungária műtrágya-, kénsav- és vegyi ipar részvény-társaság
 ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű műtrágyáit; **csontliszt-, spodium-, ammoniak és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet,**
Répatrágyát,
 chilisalétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender- stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltetnek. — Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: **Külső-soroksári-út,** régi lóversenytér, vagy **Kiss Ernő** vaskereskedő **Kolozsvárt,** a ki az erdélyi részekre **egyedüli és kizárólagos** nagy raktárt tart; honnan a műtrágya anyagok közvetlenül és **jutányos** áron beszerezhetők — szavatolt belérték mellett — bármily mennyiségben.
 Gyárak: **Budapesten és Zsolnán.** Posta és távirtdahivatal Budapest kénsavgyár.
 201. (13-x)

Mindennemű műtrágya.
 Répatrágya.

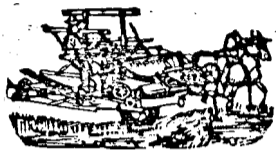
Megjelent: FROMMER A. HERRMAN utóda

119 Füzlet: V. TÜKÖR-UTCZA 5. SZÁM. BUDAPEST Fióküzlet: VI. ANDRÁSSY-UT 1. SZÁM. (19-39)

ŐSZI ÁRJEGYZÉKE

➔ ősszel vetendő magvakról, rózsákról, virághagymákról és diszfákról. ➔

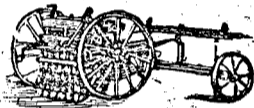
Vásárol mindennemű GAZDASÁGI MAGVAKAT a legmagasabb áron.

Mc Cormick
Fűkaszaló és aratógépek
a legjobbak a világon.

kitüntetve minden kiállításon.

**petroleummotorok, gőz és jár-
gánycsaplógépek** ekék, boronák, ros-
ták, trieurök, sorvető-gépek, kézivető-
gépek, kukuricza-morzsolók, szecska
és répavágók, daráló-gépek, malmok, ugy
mint mindenféle gépek, szerszámok és eszközök
a gazdaság számára leg-
jobb és legolcsóbban

kapható:

MÜLLER és WEISZ-nál

Budapesten

Váci-körut 76.

a nyugati pályaudvar közelében.

224. (4-12)

L ó h e r e m a g

5, 10, 25, 50 kilós zsákokban.

Komócsinfűmag

40 kilós zsákokban, mindkettő ál-
lamilag ólomzárolva.

R é p a m a g

5, 10, 25, 50 kilós zsákokban.

Vetőburgonya

bárminő mennyiségű.

Kapható

Gróf Teleki Arvéd

drassói uradalmában,

u. p. Koneza.

235. (4-20)

Alakult
1856.

Legjobb és legolcsóbb sorvetőgépek

Alakult
1856.

KÜHNE E. gazdasági gépgyára Mosonban.

Főraktár: Budapest, VII., ker. Váci-körut 21. szám

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legnépszerűbb s már eddig több mint 12.000 példányban elterjedt és kedvelt

Szabadalmazott HUNGARIA DRILL sorvetőgépeit.

UJ! JUBILEUM-DRILL UJ! könnyű és olcsó sorvetőgép.

BALANCE HUNGARIA DRILL

UJ! „MOSONI DRILL“ UJ!

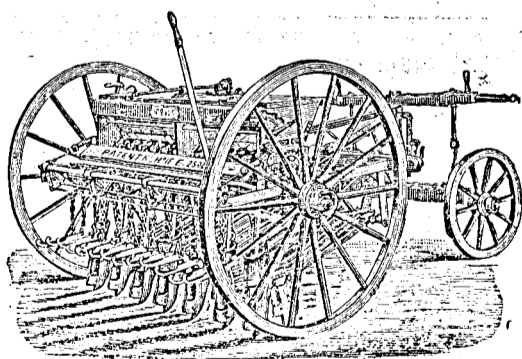
legjobb sorvetők hegyes vidékre.

Szórva vetőgépek. Egy és kétvasú ekék. „Laake“-féle boronák. „Triumph“-szelelő.
„Backer“-féle rosták, konkoly választók, szecs kavágók, répavágók stb.

Ventzky-féle takarmány füllesztők.

Árjegyzék bérmentve.

230 (6-6)

1894. Augusztus hó 1-től VI., Váci-körut 57/a szám. Saját házban.

EGERESI műtrágya-gyár

KRAMMER J.

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomassalak, trágyafűsz, chilisalétrom és egyéb különleges műtrágya-

termékeit. Talajvizsgálatok díjmentesen eszközöltetnek. — Részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája

Budapest, V., Dorottya-utca 9. szám.

202. (13-52)